

פרשת בהעלותך – ראשון

ח וידבר יהוה אל־מֹשֶׁה ^(א) ואמַר: ^(א) וימליל יי, עם מֹשֶׁה למימַר.

ב מליל, עם אֶהְרֹן, ^(ב) ותימַר, ליה: באדלקותך, ית בוצינִיָא, לקביל אפי מנרתא, יהוֹן מנהרין שבִּעָא בוצינִיָא.

כס"א < בהעלתך: למה נסמכה פרשת המנוחה לפרשת הנשיאים? לפי שפשראה אהרן חנכת הנשיאים חלשה אז דעתו, שלא היה עמהם בחנכה לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות. בהעלתך: על שם שהלהב עולה. כתוב בהדלקתן לשון "עליה" שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה. ועוד דרשו רבותינו: מכאן, שמעלה היתה לפני המנוחה, שעליה הכהן עומד ומיטיב. אל־מול פני המנוחה: אל מול נר האמצעי שאינו בקנים אלא בגוף של מנוחה. יאירו שבִּעָת הנרות: ששה שעל ששת הקנים שלשת המזרחיים פונים למול האמצעי הפתילות שבהן וכן שלשה המערביים ראשי הפתילות למול האמצעי, ולמה? כדי שלא יאמרו: לאורה הוא צריך:

ג ויעש בן אהרן אל־מול ^(ג) פני המנוחה העלה נרתיה כְּאִשֶּׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ^(ג) ויעש בן אהרן: (ספרי) להגיד שבחו של אהרן, שלא שנה:

ד וזה מעשה המנוחה מקשה ^(ד) וזה מעשה המנוחה מקשה זהב עד־ירכה עד־פרחה מקשה הוא כמראה אשר הראה יהוה את־מֹשֶׁה בן עֵשָׂה אֶת־הַמְּנֹחָה:

כס"א < וזה מעשה המנוחה: (שם) שהראהו הקדוש ברוך הוא באצבע, לפי שנתקשה בה, לכך נאמר "וזה". מקשה: בטדין בלעז לשון "דא לדא נקשן" (דניאל ה) עֲשֵׂת שֶׁל כֹּהֵן זָהָב הָיְתָה וּמְקִישׁ בְּקֶרֶס וְחוֹתֵךְ בְּכִשְׁלִיל לִפְשֻׁט אֵיבָרֶיהָ כְּתֻבָּהּ, וְלֹא נַעֲשִׂית אֵיבָרִים אֵיבָרִים עַל יְדֵי חֲבוּר. עד־ירכה עד־פרחה: "ירכה" היא השדה שעל הרגלים, חלול, כדרך מנורת כסף שלפני השרים. עד־ירכה עד־פרחה: כלומר גופה של מנוחה כלה וכל התלוי בה. עד־ירכה: שהוא איבר גדול. עד־פרחה: שהוא מעשה דק שבה הכל מקשה. ודרך "עד" לשמש בלשון "זה", כמו (שופטים ט) "מגדיש ועד־קמה ועד־כרם זית". כמראה אשר הראה וגו': ככתבית אשר הראהו בהר, כמו שנאמר (שמות כה): "וראה ועשה בכתביתם וגו'". כן עשה את־המנוחה: מי שעשאה. ומדרש אגדה: על ידי הקדוש ברוך הוא נעשית מאליה:

ה וימליל יי, עם מֹשֶׁה ^(ה) וידבר יהוה אל־מֹשֶׁה לאמַר:

ו קריב, ית ליואי, מגו, ^(ו) בני ישראל; ותדפי, יתהוֹן. קח את־הלוים מתוך בני ישראל וטהרת אתם:

כס"א < קח את־הלוים: קחם בדברים: אשריכם שנתזכרו להיות שמשים למקום:

ז וכדתעשה להם לטהרם ^(ז) הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על־כל־בשרם וכבסו בגדיהם והטהרו:

כס"א < הזה עליהם מי חטאת: של אפר הפרה, מפני טמאי מתים שבהם. והעבירו תער: מצאתי בדברי רבי משה הדרשן: לפי שנתנו כפרה על הבכורות שעבדו עבודה זרה והיא קרויה: "זבחי מתים" והמצרע קרוי "מת" – הזקיקם תגלחת כמצרעים:

ח ויסבון, תור בר ^(ח) תורי, ומנחתיה, סלתא דפילא במשח; ותור תנין בר תורי, תסב לחטאת:

כס"א < ולקחו פר בן־בקר ומנחתו סלת בלולה בשמן ופר־שני בן־בקר תקח לחטאת: והוא פר בן־בקר: והוא עולה כמו שכתוב "ועשה.. ואת האחד עלה", והוא קרבן צבור בע"א: ופר שני: (ת"כ) מה תלמוד לומר "שני?" לומר לה: מה עולה לא נאכלת, אף חטאת לא נאכלת (ע"כ דברי ר"מ) ובזו יש סמך לדבריו בתורת כהנים ואומר אני שהוראת שעה היתה, ששעיר היה להם להביא לחטאת ע"א עם פר העולה:

ט ותקריב, ית ליואי, ^(ט) קדם, משכן זמנא; ותכנוש ית כל פנשתא, דבני ישראל.

כס"א < והקהלת את־כל־עדת: לפי שהלוים נתונים קרבן כפרה תחתיהם, יבואו ויעמדו על קרבנם ויסמכו את ידיהם עליהם:

י ותקריב ית ליואי, ^(י) קדם יי; ויסמכון בני ישראל ית ידיהוֹן, על ליואי.

כס"א < והקהלת את־הלוים לפני יהוה וסמכו בני־ישראל את־ידיהם על־הלוים:

יא ויריס אהרן ית ^(יא) ליואי ארמא קדם יי, מן בני ישראל; ויהוֹן, למפלח ית פלחנא דיי.

כס"א < והניף אהרן את־הלוים תנופה יהוה מאת בני ישראל והיו לעבד את־עבדת יהוה:

כס"א < והניף אהרן את־הלוים תנופה: כדרך שאשם מצרע טעון תנופה חי. שלש תנופות נאמרו בפרשה זו: הראשונה לבני קהת, לכך נאמר בס: "והיו לעבד את עבדת ה'", לפי שעבודת קדש הקדשים עליהם: הארון והשלחן וגו'. השנייה לבני גרשון, לכך נאמר בס: "תנופה לה'", שאף עליה היתה עבודת הקדש: יריעות וקרשים (צ"ל: וקרסים, דאלו קרשים ביד משא בני מררי) הנראות בבית קדש הקדשים, והשלישית לבני מררי:

יב וליואי יסמכון ^(יב) ית ידיהוֹן, על ריש תוריא; ועביד ית חד חטאת וית חד עלתא, קדם יי, לכפרא, על ליואי.

כס"א < והלוים יסמכו את־ידיהם על ראש הפרים ועשה את־האחד חטאת ואת־האחר עלה ליהוה לכפר עליה־לוים:

יג ותקים, ית ליואי, ^(יג) קדם אהרן, וקדם בנוהי; ותרים יתהוֹן ארמא, קדם יי.

כס"א < והעמיד את־הלוים לפני אהרן ולפני בניו והנפת אתם תנופה ליהוה:

יד ותפריש, ית ליואי, ^(יד) מגו, בני ישראל; ויהוֹן משמשין קדמי, ליואי.

כס"א < והבדלת את־הלוים מתוך בני ישראל והיו ליהוה הלוים: